

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 9.

TH. M. FRIES.

September

1857.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: N. JOH. SCHEUTZ: Anteckningar öfver en resa i Skåne sommaren 1857. NYA SKAND. VÄXTER: *Hypnum turfatum* Lindb. — *H. cirrhosum* Schwægr. — *H. glareosum* Br. & Sch. — *H. irriguum* Wils. — *H. ochraceum* Turn. Wils. — *H. Haldanianum* Grev — *Dicranum fragilifolium* Lindb. — *Sphagnum fimbriatum* Wils. — *Jungermannia Heltteriana* N. v. E. LITT.-ÖFVERS.: DE CANDOLLE: Prodomus syst. nat. regn. veg. Pars XIV, sect. prior. — O. HAMMAR: Monographia gen. Fumar. PERS.-NOT. D. MÜLLER. $\frac{1}{2}$ — E. BOURGEOU. STRÖDDA UNDERR.: Spr. växtg. bidr. t. Skand. Fl. — Hybrida växter.

Original-Afhandlingar.

I. Anteckningar öfver en resa i Skåne sommaren 1857, af N. JOH. SCHEUTZ.

(Forts.)

Man har i botaniskt hänseende indelat Skåne i tre regioner: Regio pineto-montana, frondosa och campestris*), hvilka äro högst naturliga och till och med urskiljas af allmänheten. Af dessa innefattar Regio pineto-montana norra Skåne eller rättare norra delen af östra och vestra Göinge härader samt nordöstra af norra Åsbo. Mot norr sträcker sig detta område till Smålands-gränsen, mot söder till en linea, dragen genom Fagerhult, Röke, Akarp, Farstorp, Hästveda, Broby och Glimåkra socknar. Söder om denna gräns förekomma ej i Skåne några furuskogar. (Gränsen bildar inom provinsen inga skogar, utan förekommer blott här och der i furuskogarna). I Glimåkra och Örkened äro isynnerhet dessa skogar vidsträckta och ödsliga; i de öfriga socknarna äro de vanligen blandade med ek och bok, och ju längre bort man kommer från Smålands-gränsen, desto mer försvinna de och lemna rum för löfträden. Hela denna trakt är oländig, uppfylld af bergåsar, som nedlöpa från Småland; särdeles är detta händelsen i östra delen, hvarest

*) Jfr. Forsander, samt v. Dübens Consp. Veg. Scaniae.

bergen äro kala och skrofliga, i vestra deremot äro de täckta af grus och sand. Regio pineto-montana, som ligger omkring 300 fot öfver hafvet, öfvergår så småningom i vidsträckta, sterila ljunghedar, hvilka upptaga det mellersta inre Skåne. Rådande jordman är sand- eller grus-blandad svartmylla. I vissa trakter t. ex. Ousby finnas vidsträckta, o-ländiga mossar, hvilka i botaniskt hänseende äro föga intressanta. Hela trakten är föröfrigt mera lik det angränsande Småland än det öfriga Skåne, och det till den grad, att nästan alla växter, som derstädes förekomma, äfven finnas här; isynnerhet är likheten med vestra Småland lätt i ögonen fallande. Hvad derföre vegetationen angår, är den icke blott den fattigaste i Skåne, utan otvifvelaktigt finnas i hela S. Sverige få trakter med torftigare vegetation.

De allmännaste växterna äro 1) på ouppodlade ställen *Coniferae*, *Calluna vulgaris*, som upptager stora sträckor, *Vaccinia*, *Empetrum*, *Galium saxatile*, den allmännaste arten af släktet, *Festuca ovina* m. fl. *Ledum palustre* liksom *Pyrola*, med undantag af *P. secunda*, äro ganska sällsynta; 2) på ängar *Hypochaeris maculata*, *H. radicata*, *Leontodon autumnale*, *Hieracium Pilosella*, *H. vulgatum*, *Arnica montana*, *Campanula rotundifolia*, *Rhinanthi*, *Melampyrum pratense*, *Pyrus Malus*, *Aira flexuosa* m. fl. 3) i akror, nästan desamma ogräsen som i vestra Småland, *Artemisia vulgaris*, *Anthemis arvensis* var. *agrestis*, *Sonchi*, *Sherardia*, *Galium Aparine*, *G. infestum*, *Galeopsis Ladanum*, allmännast i släktet, *Raphanus Raphanistrum*, (*Sinapis arvensis* är såsom vanligt i skogstrakter sällsynt) *Spergula arvensis*, *Pisum arvense*, *Vicia angustifolia* var. *segetalis*, *Avena strigosa* m. fl. Här odlas liksom i vestra Småland till följe af den sterila jordmänen sällan vinterrag, hvilket icke obetydligt inverkar på akerogräsens förekomst; 4) i vatten *Lobelia*, *Nymphaea* och *Nuphar*, *Potamogeton gramineus*, *P. natans*, *Myriophyllum alterniflorum* m. fl. 5) i kärr *Scirpus cæspitosus* här, såsom vanligt i vestra provinserna, högst ymnig, *Cornus suecica*, *Erica Tetralix*, *Andromeda polifolia*, *Vaccinium Oxycoccus*, *Eriophorum vaginatum*, *Rhynchospora alba*, *Myrica*, *Calla palustris* samt flera *Carices* etc. På vata ställen förekommer dessutom allmänt *Hydrocotyle vulgaris*.

Denna trakt, hvars allmännaste växter nu blifvit anförda, innefattar en sträcka af omkring 7 mils längd och 2 à 3 mils bredd. Den utmärkes mindre genom de derstädes förekommande sällsyntare arterna än, såsom förut blifvit nämndt, sin fattiga vegetation. Hela antalet af de inom detta område anmärkta växter stiger knappt till 500, hvaraf omkring 370 äro Dicotyledoneæ, 110 Monocotyledoneæ och

20 Filices. Efter denna allmänna skildring af traktens vegetation öfvergår jag till uppräknandet af växeställen för några arter, hvilka för kannedomen om Skånes Flora torde vara af intresse, bifogande derefter några anmärkningar öfver traktens vegetation.

- Achillea Ptarmica*: h. o. d. t. ex. Broby, Ousby.
Tanacetum vulgare: teml. allmän.
Inula salicina: teml. sällsynt t. ex. i Broby s:n.
Eupatorium cannabinum: Ousby, Broby.
Convolvulus arvensis: sällsynt, blott anmärkt i Örkened.
Solanum miniatum: Tydinge i Broby; Strönhult i Örkened.
Datura Stramonium: Broby.
Verbascum Thapsus: Loshult.
Gentiana Pneumonanthe: Ousby.
Armeria elongata: Glimåkra, Fagerhult, hvarifrån den är spridd ända till Markaryd i Småland.
Helosciadium inundatum: Götabäck i Loshult s:n.
Thalictrum aquilegifolium: Ousby vid Strömsberg.
Pulsatilla vernalis: mellan Kädarps gästgifvaregård och Röke kyrka med *P. vulgaris*.
Malva silvestris: Fagerhult. *M. borealis* synes alldeles saknas i regio pineto-montana.
Radiola miltegrana: Örkened; Mannarp i Hästveda s:n; Röke etc.
Ribes Uva crispa: Emmerslöf. Hjersås.
Melilotus alba: Wittsjö kyrkogård.
Rubus cæsius: Örkened.
R. nemorosus: Örkened, Broby flerstädes. Ousby.
Euphorbia Cyparissias: Örkeneds och Loshults kyrkogårdar.
Goodyera repens: Örkened. Fagerhult.
Convallaria multiflora: Broby.
Nartheicum ossifragum: Ousby.
Juncus squarrosus: teml. allmän på sterila ängar.
Sparganium natans: Sjön Immeln så väl norra delen i Örkeneds s:n, som södra vid Gövik i Hjersås.
Potamogeton oblongus: Götabäck i Loshult högst ymnig; Örkened; Hjersås etc.
Rhynchospora fusca: Glimåkra.
Osmunda regalis: Broby, Strömsborg i Loshults s:n; på begge ställena vid Helgeån.
 Sa snart man lemnat Regio pineto-montana, finner man de första spåren af egentlig skånsk vegetation t. ex. vid Bjernum i Akarps s:n. Just vid gränsen emellan Regio pineto-montana och frondosa uppträda en del växter, som saknas i den förstnämnda eller der äro mycket sällsynta t. ex. *Bellis*, *Artemisia campestris*, *Plantago media*, *Echium*, *Cynoglossum*, *Leonurus*, *Marrubium*, *Lamium album*,

Medicago falcata m. fl. Af i Skåne allmännare växter saknas dessutom här *Cirsium acaule*, *C. oleraceum*, *Pulicaria vulgaris*, *Ballota ruderalis*, *Lysimachia Nummularia*, *Rumex crispus* etc.

Under exkursioner i de sydligare delarne af Göinge härad, hvilka tillhöra Regio frondosa, anträffades högst obetydligt af intresse. De sterila ljunghedar, som till största delen upptaga landet, hade föga att erbjuda annat än såsom i Hörja och Finja socknar *Genista pilosa* i frukt. Annars sägos nästan blott denna regions allmännare växter. *Myriophyllum verticillatum* vid Hofdala, der äfven *Lappa major* och *Solanum miniatum* förekommo. *Erica Tetralix* förekom nästan lika allmän som i norra delarne. I Mellby socken antecknades *Lamium intermedium*, *Cirsium heterophyllum*, *Clinopodium*, *Scheuchzeria*, *Hydrocharis* och *Calla palustris* m. fl. — Under en exkursion till Ignaberga var *Cineraria palustris*, hvilken finnes flerstädes i södra delarna af Göinge härad, men saknas i de norra, *Veronica spicata*, *Scabiosa Columbaria* och *Ribes rubrum* det enda, som anträffades, ty *Gentiana germanica* kunde jag ej finna på kalkbackarna, som ty värr voro till största delen afmejade. — Kring Vanneberga förekommo *Pulicaria vulgaris*, *Artemisia Absinthium*, *Saponaria officinalis*, *Circaea alpina*, *Trifolium agrarium*.

Ehuru Örkellunga och Oderljunga socknar ej höra till Regio pineto-montana, torde de dock med skäl böra räknas till norra Skåne. Dessa trakter äro fula och i hög grad sterila — stora ljunghedar upptaga största delen. Men här gömmer sig en och annan växt, som man näppeligen trott förekomma i dessa trakter. Det hufvudsakligaste jag fann i Örkellunga, var följande: *Lactuca muralis*, *Cornus suecica*, *Genista pilosa*, *Monotropa Hypopithys* i bokskog, *Polygonum amphibium aquaticum*, *Malva silvestris*, *Mercurialis perennis*, *Acorus Calamus*, *Potamogeton nitens*, *P. obtusifolius*, *Sparganium natans*, *Listera cordata*, *Nottia Nidus avis*, *Carex pulicaris*, *Setaria viridis*, *Avena strigosa*, *Lycopodia* utom *L. alpinum*. På Lärkesholms ägor förekom *Polygonum viviparum* ymnigt. I Oderljunga socken träffades *Sparganium natans*, äfven här känd under namn af "Flotagräs." Nära Bältinge vid vägen åt Lund fann jag *Alchemilla alpina!*, derstädes redan förut anmärkt af Studeranden N. Svensson, hvilken äfven i Örkellunga tagit *Carex microstachya*.

Sedan jag afslutat mina exkursioner i Göinge härad, företog jag några i det angränsande natursköna Willands härad. I Christianstads omgifningar anträffades *Lappa major*, *Inula Britannica* vid Näsby, *Pulicaria*, *Pyrethrum*

Parthenium, *Scabiosa suaveolens* mellan staden och Råbe-
löf samt i sjelfva staden *Senecio paludosus*, *Lathyrus tu-
berosus* och på vallarna *Tragopogon porrifolius*. *Schedo-
norus sterilis* och *Apium graveolens* kunde jag ej finna, och
torde de nu sökas förgäfvat, enär vallarna till största delen
blifvit raserade. *Verbascum Phlomoides* förekom utom sta-
den, säkert ursprungligen odlad.

Under mitt vistande i Christianstad gjorde jag en ut-
flykt till Beckaskog, i hvars omgifningar stodo *Verbascum
Thapsus*, *Butomus*, *Polygonum amphibium aquaticum*; för
öfrigt föga anmärkningsvärdt utom *Helichrysum*, *Filago mi-
nima*, *Eupatorium* och *Cichorium Intybus*. Härifrån rod-
de jag till Ifvö, som i vegetativt hänseende hade föga att er-
bjuda, om jag undantager *Prunus insititia* och *Antirrhinum
Orontium*. Af det, jag derstädes fann, var *Lappa major*,
Helichrysum arenarium, *Eupatorium* och *Humulus* det
viktigaste. Härifrån togs vägen till Ifvetofta, der *Reseda
Luteola*, *Scabiosa Columbaria* och *Filago minima* jemte
Lonicera Xylosteum funnos. I Ifvösjön stodo *Potamogeton
lucens* samt åtskilliga *Charæ* jemte en *Nitella* (= *Chara
flexilis* var. *nidifica* Fr. Fl. Scan. p. 159) dock ingalunda *N.
Stenhammariana*, som blott förekommer i salt vatten. —
Hela trakten är starkt impregnerad af kalkbildningar. I den
närbelägna Lefrasjön frodades *Chara ceratophylla* och *crinita*
m. fl. — Jag begaf mig härifrån till Valjö, för att åter
söka *Sonchus palustris*, hvilken, oaktadt det noggrannaste
eftersökande ej kunde anträffas — endast *S. arvensis lito-
ralis* stod på hafsstranden; för öfrigt anmärktes der *Mentha
arvensis capitata*, *Asperula odorata*, *Convolvulus sepium*,
Melampyrum cristatum, *Pedicularis silvatica*, *Rubus fru-
ticosus* och *Wahlbergii* samt vid Gedenryds gästgifvaregård
Epilobium parviflorum.

Återkommen till Christianstad fortsattes resan genom
östra Göinge härad till Wexjö. Härunder gjorde jag en dags
uppehåll i Stenbrohult. *Gentiana Pneumonanthe*, *Lycopodium
inundatum*, *Isoetes*, *Ranunculus reptans*, *Spongia
lacustris* (som äfven fanns i Örkelljunga) m. fl. återfunnos.
Sparganium natans Fries S. Veg. Sc. p. 559 och den af
Linné i Flora Lapponica beskrifna växte i Möckeln, "jucundo
spectaculo aquas quasi linteo viridi tegens." Dessutom fann
jag nära Tångarna *Betula glutinosa* var. *microphylla*, ny
för Smålands Flora. — I Skatelöfs socken såg jag ej *Utri-
cularia pulchella* "i den stora mossen vid landsvägen jemte
Betula nana" = Foglamyren. Här stod nu blott *U. inter-
media*, i B.t. Notiser för 1854 orätt hänförd till *U. neglecta*.

Nya Skandinaviska Växter.

Herr Candidat *S. O. Lindberg* har meddelat beskrifningar på följande för Skandinavien nya mossor:

Hypnum (Plagiothecium) turfaceum Lindb.

Sambyggare; stjelken nedtryckt tufvad, med bågliket nedböjda och n. tvåsidigt plattade grenar; bladen föga ensidiga, lancettlika, långspetsiga, tandade och föga concava, med ingen, enkel eller tvåklufven nerv, nående till omkr. midten; perichæt. bladen nerviga; fröhuset på teml. kort skaft, ovalt och något inböjdt, i torrt tillstånd fåradt; mynningbesättningens hår korta, ringen dubbel och affallande; locket kägellikt och trubbigt.

Syn. *Plagiothecium turfaceum* Lindb. Wet. Akad. Förhändl. 1857 p. 124. *Hypnum Mühlenbeckii* Nya Bot. Not. 1855 p. 72.

Påträffades med fullt utvecklade och ymniga frukter i slutet af Juli månad 1854 i Dalarna vid Grycksbo pappersbruk $1\frac{1}{4}$ mil n. om Fahlun; växte blandad med *Webera nutans*, *Jungerm. connivens*, *J. trichophylla* och *Calypogeia Trichomanis* i ett torfkärr ofvanpå ruttna växtämnen.

Tufvorna 1—2 fot breda, löst sammanhängande, ljusgröna. *Stjelken* spåd, $\frac{1}{2}$ —1 tum lång, rotträdig, med teml. korta grenar, som stundom äfven i toppen äro rotträdsskjutande. *Bladen* tätt sittande, utstående, utdragna i en lång flerböjd spets, hela kanten tandad; alla bladcellerna likformiga. *Hanblommorna* 2—4 på en egen smägren bredvid honan, med helbräddade blad; antheridierna 2—4 mycket små. (Några paraphyser har oaktadt all möda ej lyckats mig att finna). *Honblomma* mycket rotträdig med i spetsen tillbakaböjda, tandade och nerviga blad. *Fröhuset* på knappt tumslängt, rödbrunt, flerböjdt skaft, uttömdt under mynningen obetydligt hopdraget med otydlig hals; mynningbesättningen papillerad, med parsittande hår, hälften kortare än tänderna, sporerna små, gulgröna.

Anm. Är till storlek och habitus närmast *H. nitidulum*, till karakterer *H. silesiacum*. Skiljes från förra arten genom fina tandade bladkanter, från den sednare med sina breda, nedtryckta och tätare tufvor, platta stjelkar och grenar, samt flera gånger mindre storlek. Växtplatsen är ock helt annan än hos de begge andra arterna. — *H. (Plag.) latebricola* Wils. från Axhögen i

Herjedalen och bestämd af Schimper, är utan tvifvel endast ett sterilt *Amblystegium* (*A. confervoides*?)

Hypnum cirrhosum Schwægr.

Stjelken oordentligt pinngrenig, nedliggande, grenarna upprätta med tjock och trubbig spets; bladen tätt sittande, utstående, eggrunda, rundtrubbiga med hårfin sterböjd fintandad udd, helbräddade och båtlikt concava, med till omkring midten gående nerv. Fig. Funck t. 39.

Af R. F. Fristedt funnen i Juli 1853 på toppen af fjellet St. Midtåkläppen i Herjedalen, växande på jorden bland *H. turgidum*. — Eljest anträffad på dylik lokal i alptrakter i Schweiz, Bayern, Salzburg, Tyrolen och Kärnten, hvarst den först upptäcktes af Schwægrichen. — Ingen af dess släktingar är observerad i fjelltrakter.

Stjelken 1—3 tum lång, utan rottrådar med uppstigande topp och tätt sittande grenar. Bladen gulgröna guldglänsande, med hälften så lång udd och ett djupt veck på hvardera sidan om nerven, hvilken nedtill är bred och tjock, men upptill småningom försvinner i bladväfnaden; denna består vid basvinklarna af rundadt quadratiska, för öfrigt af långa och smala celler, teml. tätt fyllda af bladgröna.

Anm. Står närmast bland våra nordiska mossarter *H. erassinervium*, *H. piliferum* och *H. purum*, från hvilken den skiljes med upptill tjockare grenar och helbräddade likformiga gren- och stjelk-blad, bland extraskandinaviska *H. illecebrum*, men lätt skild från denna genom raka grenar och rundtrubbiga blad. — Beskrifven af C. Müller såsom tvåbyggare, jag inser ej af hvad anledning, då hittills hvarken han- eller hon-organer blifvit observerade.

Hypnum (Brachythecium) glareosum Br. & Sch.

Tvåbyggare; stjelken nedliggande med upprätta, tjocka och mycket tätbladiga grenar; bladen upprätt-utstående, från eggrundt-lancettlik bas småningom afsmalnande i en lång och mycket fin, n. hårformig spets, strimmiga, endast upptill småsågade, med den fina nerven slutande ofvan midten; fröhuset aflångt, krökt, med långt koniskt, spetsigt lock och smal ring. Fig. Br. Eur. VI tab. XVIII.

Syn. *H. albicans* γ. *Minnidunense* Brid. Bryol. univ. II. p. 494.

Anträffades på skuggig jord vid Drottningholm på Lofön nära Stockholm i Sept. 1855. Äfven nedanföör toppen af fjellet Valloive i Piteå Lappmark på fuktigt ställe bland *H. aduncum*, *Bryum bimum* m. fl., men ytterst sparsamt fruktbarande.

Anm. Skiljes från *H. albicans*, hvars större former den mycket liknar, genom följande kännetecken: *hela växten* 2—3 gånger gröfre; *grenarna* tjockare, mer delade, sidenaktigt glänsande och vanl. blekgröna; *bladen* större, raka, mycket långt spetsiga, med djupare veck, cellerna vid basvinklarna otydliga; *frukten* aflång med spetsigt och längre lock. *H. salebrosum* är lätt skiljd såsom sambyggare.

Hypnum (Amblystegium) irriguum Wils.

Sambyggare; stjälken nedliggande, styf med oordentligt pinn-delade grenar; bladen utstående och ensidiga, från hjertlik, nedlöpande basis lancettlika, teml. långt och hvasst spetsiga, omärkligt tandade, med smal, hoptryckt nerv, basvinklarnas celler mycket stora, fröhuset ovalt, teml. kort. Fig. Br. Eur. VI suppl. tab. I.

Af N. C. Kindberg funnen i en kalkbäck s. om Wisby på Gottland. Är enligt Rob. Hn äfven af Hj. Holmgren anträffad i Tinnerbäcken nära Linköping. Frukt härstädes ännu ej observerad. — Är utom Skandinavien vida allmän-nare än *H. fluviatile*, hvars utbredning tyckes inskränka sig till norra Europa och Nord-Amerika.

Anm. Från denna sin närmaste anförvandt skiljes den lätt härigenom: den fastare byggnaden hos *stjälken*, hvilkens grenar äro mer eller mindre regelbundet pinn-delade; *bladens* hjertlika, nedlöpande bas, hvarifrån de i en bukt öfvergå i en lång spets, kanterna något trubbigt småsågade, nerven smalare och mindre tjock, stundom utlöpande, cellerna vid basvinklarna mycket större än de öfriga; primordialblåsan frånlossad och mycket buktig; [*frukten* betydligt kortare, i torrt tillstånd mer krökt, dess yttre membran bestående af förlängda celler.]

Hypnum (Linnobium) ochraceum Turn., Wils.

Tvåbyggare; stjälken lång, utbredd eller uppstigande, med enkla eller ånyo delade grenar; bladen ensidiga, mjuka, olikformiga, bredt eggrunda-lancettlika, concava, teml. strimmiga, nerven enkel eller tvådelad, nående till omkring

midten; [perichæt. blad utspärrade, fröhuset eggrundt-aflångt, krökt, locket vårtbärande; ringen bred, tredubbel]. Fig. Br. Eur. VI suppl. tab. II.

Hanväxten af R. F. Fristedt upptäckt på stenar i en fjellbäck nedom Sylfjellen i Norige i Juli 1853. Steril bland *H. arcticum* i björkregion på fjellet Peljekaise i Piteå Lappmark. — Förut funnen i Skottland och Irland, hvarest den sällan sätter frukt.

Tufvorna breda, nedtryckta, mjuka, obetydligt glänssande. *Stjelken* 1—2 tum lång, utan rottrådar, nedtill bar, oordentligt grenig, upptill ljusgrön, nedtill ockragul, efter torkning hel och hållen af denna färg, grenar och smågrenar i toppen skärformigt krökta. *Bladen* tätt sittande, ensidiga, oregelbundet krökta, stundom vridna, mycket olikformiga, bredt eggrunda, eggrundt-lancettlika eller lancettlika, trubbiga eller spetsiga, med eller utan strimmor, helbräddade eller i spetsen otydligt tandade, äldre ofta sönderslitna; cellerna långa, slingriga, vid de något concava basvinklarna rektangulära, genomskinliga. [*Honblomman* utan rottrådar; de yttre perichæt. bladen utspärrade, de inre uppräta, bredt lancettlika och spetsiga, alla nervlösa. *Frukten* på purpurrodt, tumslångt, glatt skaft, oval eller eggrundt-aflång, krökt, brungul, med kort, upprat hals, torr under mynningen knappt hopdragen. *Mynningbesättnings* yttre tänder med endast omkring 20 leder, upptill bredt och genomskinligt kantade, de inre ända till basen genomborrade, med 2—3 späda, mellanliggande hår. *Sporerna* teml. stora, gröna. *Ring* bildad af tre cellager. *Locket* med hög convex bas och kort, sned, purpurfärgad värt. *Hanplantan* alldeles lik honväxten, i egna tufvor; *hanblomman* tjock, mångbladig; bladen inåt allt större, längre och tillbakaböjda, i den trubbiga spetsen otydligt tandade, alla nervlösa. *Antheridierna* teml. många med få späda paraphyser.

Anm. Denna art, en af de mest utmärkta inom sitt slägte, kan man lätt skilja från *H. palustre*, hvilken är sambyggare, har smala, spetsigare blad af fastare consistens, saknar ring och bibehåller alltid sin gröna färg.

Hypnum Haldanianum Grev.

Sambyggare; stjelken lång, krypande, oordentligt förgrenad, grenarna oliklänga, uppstigande, bladen utstående och stundom något ensidiga, eggrundt-lancettlika, helbräddade, med mycket kort och otydlig, tvådelad nerv; [fröhuset cylindriskt, vanl. upprätt; locket koniskt, spetsigt-snedsprottadt; ringen smal; inre tandkransens hår korta och oftast ensamma.] Fig. Br. Eur. VI tab. XII.

Syn. *H. curvirostre* Brid. Bryol. univ. II p. 482. *H. cylindricum* Bruch mst.

Bland *Dicranum palustre* på en förmultnad trädstubbe i ett skogskärr mellan Långträsk och Svansolet vid Skellefte-elf inom Norsjö socken af Westerbotten i Juni 1856 steril. — Förut funnen både på träd- och ler-jord i Baden, Pyrenæerna och Nord-Amerika, hvarest den först upptäcktes.

Tufvorna [ymnigt fruktbarande], nedtryckta, ej sammanhängande, gul- eller brun-gröna, genom ymniga rotträdar hårdt fästade vid sin växtplats. *Stjelken* 2—5 tum lång, oregelbundet förgrenad. *Bladen* närmade, stundom uppåt något ensidiga, isynnerhet på stjelken; cellerna långa och smala, vid de något nedlöpande och urhålkade basvinklarna quadratiska och gulaktiga, alla andra gröna; biblad (paraphyllia) små, eggrunda, spetsiga utan nerv, ofta handflikiga. [*Hänblommorna* nära honblomman, bladen långspetsiga, nervlösa, antheridierna aflånga med långa paraphyser. *Honblomman* rotträdig, med aflångt-lancettlika, concava blad, utdragna i en lång, tillbakaböjd spets, blekare och af lösare byggnad än stjelkbladen. *Frukten* på 1—2 tum långt, rödbrunt och glatt skaft, upprätt eller något krökt. *Yttre tandkransen* lång, den inres tänder föga genomborrade, håren korta, enstaka, stundom parsittande eller inga. *Ring* af 2 celler. *Mössan* blek, nående nedom fruktens midt].

Anm. Utgör jemte *H. nemorosum* Koch, som dock har sågade blad, en egen grupp, närmast *H. cupressiformia*, från hvilka de genast skiljas genom oregelbundet förgrenade stjelkar och upprätt-utstående, blott här och der något ensidiga blad, andra känne- märken att förtiga.

Dicranum fragilifolium Lindb.

Tvåbyggare; stjelken vanligen enkel; bladen upprätt-

utstående, raka, från lancettlik bas långt syllika, helbräddade, rännformiga (nerven bred, utlöpande) på ryggen glatta, bräckliga, torra krökta hit och dit; perichæt. blad lancettlikt-syllika, upprätta och bräckliga; frukten eggrund, något upprät, föga krökt, obetydligt fårad, med omärklig hals; tänderna till midten regelbundet tvåklufna; ringen dubbel, flygtig; locket syllikt med dubbelt längre mössa.

Funnen i Juli 1856 på flera ställen i tall- och björk-regionen i Piteå Lappmark, såsom vid Adolfsströms bruk på ruttna stubbar och trädrötter (fruktbarande), i kärr nedom ena toppen af fjellet Peljekaise, på torr jord på en holme i Hornavan vid Arjeploug, m. fl. ställen. Äfven anträffad af N. C. Kindberg på Gottland i Rute socken i kärr vid Fardune och meddelad under namn af *D. strictum*. Förvaras äfven, benämnd *D. elongatum*, i Swartz's herbarium från Lappland.

Tufvorna breda, 1—3 tum höga, mer eller mindre sammanhängande af rödbrunt ludd, nedtill blekgula, upptill gröna och glänsande. *Stjelken* styf och bräcklig. *Bladen* uppåt allt större och längre; cellerna i toppen rundade, i midten förlängda, vid basvinklarna quadratiska, rödbruna, alla fyllda med bladgröna. *Honblomman* 12-bladig, bladen halft slidlikt omfattande, helbräddade med spädare nerv och af lösare byggnad. *Frukten* på tumslångt eller mindre, glatt, halmgult skaft, som ofta genom nyskott synes sitta på sidan, blekt rostfärgad och tjockväggad. *Tandkransen* brun-röd. *Sporerna* medelmåttigt stora, rödgula. *Locket* af fruktens längd, från rödbrun basis förlängdt i ett blekfärgadt spröt. *Mössan* halmgul, i toppen mörkare. *Honplantan* smalare, mera grenad och blandad med hanväxterna. *Bladen* mindre, bredare, ofta något ensidiga, torra mera krökta, med spädare nerv och mindre bräckliga. *Hanblommorna* 3—8 på sidan och i toppen af samma gren, knoppformiga, 6-bladiga; antheridier och paraphyser talrika.

Anm. Denna art skiljes genast från *D. strictum* med sitt korta och krökta fröhus, från *D. elongatum* och *D. congestum* genom sina långa, raka och ytterst spröda blad. Inom Europa finnes ingen med den ifrågavarande nära beslägtad art; dess närmaste granne synes, så vida man vågar döma af endast beskrifning och figur, vara en antipod-art, *D. setosum* Hook. fil. et Wils. Fl.

Antarct. I p. 129, tab. LVIII fig. 5, från Aucklands- och Campbells-ögrupperna, hvilken likväl har sågade bladkanter.

Sphagnum fimbriatum Wils.

Stjelken smal och vek, n. ogrenad, med bredt omvändt-eggrunda, trubbiga, okantade och fransiga blad, som sakna spiraltrådseller; grenbladen eggrundt-lancettlika, spetsiga, concava; fruktgrenen kort med omvänt eggrunda, trubbiga, intryckta och mycket kupiga blad; frukten klotrund.

Påträffades i Juni 1856 med ännu ej mogna frukter i Falkträsket nedom Falkberget vid Skellefteå stad i Westerbotten och vid nybygget Koroqueik på östra stranden af sjön Udjaur i Piteå Lappmark. — Först upptäckt vid Cap Horn, sedan i arctiska Nord-America, England och Vageserna.

Stjelkens grenar 3—5 från samma punkt, teml. långa med smal utdragen spets. *Stjelkbladen* upprätta, något runda eller bredt spadlika, mot spetsen bredare än deras hela längd, okantade, alla cellerna saknande spiraltrådar, spetsens mellanceller bildande ett öppet, fransigt nät, uppkommet af de egentliga cellernas i spetsen felslagning. *Grenbladen* upprätt-utstående, concava, spetsiga, upptill utstående af spiraltrådseller. *Fruktgrenbladen* 6—8, mycket breda, trubbiga och tätt omfattande den omogna frukten.

Anm. *S. acutifolium*, dess närmaste släktling, skiljes lätt genom sina styfva *stjelkar* med bredt eggrunda, något spetsiga blad, hvilka äro kantade, med hel rand och upptill bestående af spiraltrådseller; sina mindre spetsiga *grenblad* och den mycket längre *fruktgrenen* med vanligen 12 blad, som äro mycket smalare, spetsiga och mindre concava.

Jungermannia Helleriana N. v. Es.

Stjelken krypande, intrasslad, grenig och rottrådig; bladen concava, de nedre utstående, något ensidigt uppåt böjda, till omkring midten tvåklufna, flikarna likstora spetsiga vanl. helbräddade; svepebladen två- eller tre-klufna, sågade; kalken eggrund med hopdragen och veckad mynning.

På ruttna furustammar bland *Dicranum montanum* i ett skogskärr vid Gåsberget i Järfälla socken, 1½ mil n. v. om Stockholm, fanns denna sällsynta art i Juni 1853, men utan frukt. Med utvecklade kalkar anträffades den äfven i Juni

1856 på dylik lokal mellan Granliden och Granbergsträsk i Norsjö socken i Westerbotten. — Förut observerad på ett par ställen i s. v. Tyskland.

Tufvorna nedtryckta, brungula eller bruna. *Stjelken* 2—4 lin. lång, mycket fin, ofta starkt förgrenad, på undre sidan försedd med hvita rotträdor. *Bladen* än endast concava, än med hopvikta, ofta hvasspetsiga flikar, stundom i undre kanten nära basen försedda med en tand, och, ehuru sällan, i sjelfva inskränningen sågade. *Svepebladen* större än stjelkbladen, till midten delade i två eller tre eggrunda, tillspetsade, hvassågade flikar. *Kalken* knappt till hälften utskjutande, vid den ofta fintandade mynningen 3—4-veckad. *Archegonier* 2—5 i hvarje kalk. (Utbildad frukt aldrig funnen).

Anm. *J. minuta*, dess närmaste granne, har enkla, sällan tvåklufna, 3—6 gånger gröfre och längre, mer upprätta, nakna *stjelkar*; mer tätt till hvarandra lagda, alltid helbräddade, ej så spetsiga bladflikar, *bladen* eljest lika, fastän byggda af mindre celler; *svepebladen* helbräddade eller omärkligt sågade, och kalken mer utskjutande, 5-veckad; växer på rullna mossor och jord, aldrig på träd. — Ex. från Stockholmstrakten äro längre, mer upprätta och intrasslade bland *Dicr. montanum*, men föröfrigt öfverensstämmande med beskrifningarna hos N. v. Esenbeck och Hübener.

Litteratur-öfversigt.

---

1. De Candolle, *Prodromus systematis naturalis regni vegetabilis* etc. Editore et pro parte auctore ALPH. DE CANDOLLE. Pars XIV, sectio prior. Parisiis 1856. 8:o. p. 492.

Då för de föregående banden af detta arbete blifvit redogjordt i de förra årgångarne af denna tidskrift, anse vi oss pligtige äfven anmäla närvarande, ehuru det innehåller föga, som kan intressera flertalet af denna tidskrifts läsare. Ty med undantag af *Polygoneæ* äro alla i detta band behandlade familjer (*Myristicaceæ*, *Proteaceæ*, *Penæaceæ*) helt och hallet extraeuropeiska — och hvad europeiska växterna beträffar, äro upplysningar derom snarare att söka i grundliga specialfloror, än i generella verk, hvilkas förfat-

tare, helt och hållet upptagne med undersökning af den stora mängden af exotiska arter, sällan ega tid att egna de europeiska växterna den noggranna granskning, de erfordra. Vi inskränka oss derföre till redogörelse för författarens (Prof. *Meisners* i Basel) behandling af *Rumices* och *Polygona*. De sednare, hvilka förf. förut monografiskt bearbetat, äro med utmärkt klarhet framställda, och hvad våra svenska arter beträffar, afviker förf. icke från de hos oss antagna åsigter, utom i skiljandet af *Polygonum nodosum Pers.* från *P. lapathifolium L.* såsom egen art, hvilket äfven vi anse riktigt, ehuru flera öfvergångsformer finnas. Ty *P. incanum Willd.*, hvilken af förf. hänföres till denna, är så tydligt skiljd ifrån de närbeslägtade arternas incana-former, fast den öfvergår till den vanliga *P. nodosum*, att man icke kan tveka antaga den sistnämnda för egen art.

Mindre grundligt utarbetad synes oss framställningen af släktet *Rumex*, men af detta slägte förekomma också medelformer, som endast genom långvarig observation i naturen och flerårig kultur med säkerhet kunna bestämmas. Förf. har också af vissa kritiska arter ofta endast egt enskilda exemplar till granskning.

Följande arter upptagas af förf. som svenska:

1. *Rumex alpinus L.* Detta är ett fullkomligt miss-tag; den äkta *R. alpinus L.* växer ingalunda i Lapp-land, utan afses dermed sannolikt den bredbladiga formen af *R. domesticus Hn.*
2. *R. aquaticus L.* Till denna hänföres både *R. Hippolapathum Fr.* och *R. Heleolapathum Drejer*, hvilket kräfver närmare undersökning. Att *Linnés R. aquaticus* är en collectiv art, och att han dermed egentligen menade alla äldre förf:s *Lapathum aquaticum* eller *Hydrolapathum* är utan tvifvel.
3. *R. longifolius DC.* benämnes vår svenska, välbekanta *R. domesticus Hn.* *R. longifolius DC.* har allt hittills varit antagen för en form af *R. Hydrolapathum Huds.*, och är dess identitet med *R. domesticus* ännu tvifvelaktig, åtminstone obekant för de nyaste franska florister. *R. Hippolapathum Fr.*, redan citerad under föregående art, citeras här ånyo.

4. *R. crispus* L.
5. *R. Hydrolapathum* Huds.
6. *R. maximus* Schreb., under hvilken upptages som varietet *R. propinquus* Aresch. med tillägg: "forsan propria sp."
7. *R. conglomeratus* Murr.
8. *R. sanguineus* L. = *R. Nemolapathum* Ehrh.
9. *R. silvestris* Wallr. Denna är utan allt tvifvel Linnés äkta *R. obtusifolius*, såsom varande den enda växande vid Åkerö. Af skriffel föres hit *R. acutus* L. teste Fries.
10. *R. conspersus* Hn. Hit citeras äfven *R. acutus* L. i Herb. Norm.
11. *R. obtusifolius* L., hvilket bör vara *Auct.* eller vår svenska *R. divaricatus* L., hvilken anföres som var. under namn af β *discolor*, ehuru den af oss begränsas till samma omfång som hos förf.
12. *R. pratensis* Mert. et Koch. Af denna förekomma som bekant tvenne former, af hvilka den mindre *R. acutus* L. och *Herb. Norm.*, hänföres till *R. conspersus*.
13. *R. maritimus* L.
14. *R. palustris* Sm.
15. *R. Acetosella* L.
16. *R. Acetosa* L.
17. *R. montanus* Desf., till hvilken citeras *R. Acetosa alpina* Fr. *Herb. Norm.*, hvilkens arträttighet svenska botanister svarligen lära erkänna.
18. *R. scutatus* L., för hvilken förf. väl uppgifver Skandinavien, men borde tillaggt, att den här förekommer endast förvildad.

2. **Monographia Generis Fumariarum.** Auctore OLOF HAMMAR. (Ex Actis Reg. Soc. Sc. Ups. seriei III, vol. II, part. 1). 4:o. p. 50, Tab. VI.

Utarbetandet af grundliga Monografier öfver enskilda släkten och familjer är för närvarande den speciella botanikens vigtigaste behof. Alla spridda bidrag mera öka svå-

righeterna, än underlätta arternas bestämmande. Det är därför med stor tillfredsställelse vi anmäla detta förtjenstfulla arbete, som egentligen är en omarbetning af förf:s på svenska utgifna disputation: *En Monografi öfver Släktet Fumaria*, Lund 1854, sedan förf. erhållit ett rikare material, än tidens korthet då medgaf anskaffa. I sin närvarande form gör den en verklig heder åt vår botaniska litteratur och eger så mycket större intresse, som den behandlar ett förut ofullständigt känt europeiskt växtslägte. Släktets historia, morfologi, geografiska utbredning äro mycket nöjaktigt afhandlade, litteraturen fullständigt upptagen, och i antagandet af arter har förf. gått en lycklig medelväg. Af stor förtjenst äro de tre, verkligt naturliga grupper, uti hvilka det lyckats förf. fördela de 24 antagna arterna neml.:

SECT. I. *Fumariæ officinales.*

De öfre och undre kronbladen i spetsen bildande en knöl, som omgifves af breda, utstående, ända till spetsen nående kanter; de inre kronbladen breda, föga böjda.

Skiljes dessutom från de öfriga genom smärre blommor, små, föga knöliga frukter, det nedre kronbladet ofta divergerande från de öfriga, hvilket tager sin början från basen och tydligen förorsakas af fruktens tillväxt.

Hit höra af våra svenska arter: 1. *F. officinalis* L., 2. *F. tenuiflora* Fr. (jfr Bot. Not. 1857 *N* 3) 3. *F. Vailantii* Lois. — *F. micrantha* Lag., som väl 1844 togs vid Upsala, men blifvit dit införd med buskar från Hamburg och sedan försvunnit, kan ej upptagas som svensk.

SECT. II. *Fumariæ capreolatae.*

Det nedre kronbladet på undre sidan i spetsen bildande en knöl, som eger ytterst smala, upprätta, till toppen ej nående, kanter; det öfre bildar på öfre sidan i spetsen en knöl, hvars tillbakaböjda kanter ej nå toppen; de inre kronbladen smala, från midten till spetsen mer eller mindre uppåt-böjda; de yttre spetsiga och vanligen fast sammanhängande.

Vidare skiljas dessa genom sina smala, stora blommor, släta, eller föga knöliga frukter. Om det nedre kronbladet

skiljer sig från de öfriga, börjar detta vid basen och förorsakas af fruktens tillväxt, så att man ofta får se detta kronblad, för öfrigt fritt, i spetsen sammanhänga med de öfriga.

Hit höra bland skandinaviska 4. *F. capreolata* och 5. *F. media Lois.*

SECT. III. *Fumarie agrarie.*

Det nedre kronbladet jemnbredt, köladt; kölen, i spetsen mera tydlig, bildar på undre sidan en knöl, som omgifves af temligen breda, platta, ända till spetsen nående, kanter; det öfre bildar i spetsen på öfre sidan en knöl, som omgifves af breda, utstående-tillbakaböjda, ända till spetsen nående kanter; de inre kronbladen från midten till spetsen böjda uppåt; de yttre trubbiga och, då blomman är utvecklad, i spetsen utstående från de inre.

Denna section utmärker dessutom genom de esomoftast större frukterna, som äro mera knöliga och hoptryckta. Här börjar det nedre kronbladet att bli utstående från spetsen, hvilket förorsakas af de inre krökta kronbladen, icke af frukten, såsom i de föregående sectionerna. Det nedre kronbladet består i denna afdelning nästan uteslutande af kanter, då kölen mindre tydligt framträder; i föregående deremot bildar så att säga kölen hela kronbladet.

Af denna section ega vi i Skandinavien ingen representant.

Till de upptagna arterna finnas väl ritade figurer. Vi hoppas, att förf. må få tillfälle utarbета lika grundliga och förtjenstfulla monografier äfven öfver andra släkten bland *Papaveraceæ*, med hvilka vi hafva oss bekant att han en längre tid sysselsatt sig.

Personal-Notiser.

Nekrolog.

Svenska Hortikulturen, hvars vetenskapliga grundläggare och varmaste befordrare bland oss Direktör *Daniel Andreas Joachim Müller* var, har genom hans allt för tidiga bortgång lidit en stor och smärtsam förlust. Han var född i

Stralsund 1812 den 9 Juni, således född svensk undersåte och på fädernet äfven af svensk härkomst, ty hans farfar *Möller*, som var löjtnant, hade från Skåne öfverflyttat till Svenska Pommern. Hans fader var trädgårdsmästaren *Carl Heinrich Müller*, gift med *Beata Juhnke*. Sin första bildning erhöill *Müller* i Stralsund hos sin fader och som hortikultör sedermera i Greifswalds botaniska trädgård och inhemtade botanik under Prof. *Hornschuchs* ledning, till hvilken han stod i det mest vänskapliga förhållande. Ytterligare utbildade han sina insigter genom att besöka de flesta botaniska institutioner i Tyskland och Holland, öfver hvilka vandringar han efterlemnade en intressant dagbok. — Sedan framledne Prof. *Wahlenberg* i Upsala låtit uppföra nya glashus och införskrifvit en dyrbar samling Ny-Holländska och Capska växter för desamma, måste han vara betänkt på att tillika anskaffa en skicklig orangör och vände sig i detta afseende till Prof. *Hornschuch*, som recommenderade *Müller*. *Müller* anlände till Sverige 1839, öfvertog vårdn af Caldari- och glashus-växterna, och ingick s. å. äktenskap med sin ungdomsälskarinna Dem. *Clarissa Louise Nernst*, dotter af Doct. *J. Nernst*. År 1841 lemnade han denna plats, för att öfvertaga vårdn af Trädgårdsföreningens trädgård i Stockholm och undervisningen vid dervarande elevskola. Efter att hafva satt denna institution i förträffligt skick och genom att från densamma sprida tusentals växter inom landet väckt en liflig håg för hortikulturen, tröttnade dervid hans lifliga sinne, som städse kräfde nya fält för sin verksamhet. År 1850 flyttade han till egendomen Charlottenburg, hvilken han 1849 hade inköpt och harest han redan börjat anlägga en egen handelsträdgård. 1846 erhöill han kongl. understöd för att besöka Petersburg och bevistade 1847 naturforskaremötet i Köpenhamn. Sedan Prof. *Fries* 1851 öfvertagit styrelsen af Bot. trädgården i Upsala och vunnit Consistorii Minoris bifall till trädgårdens utvidgning genom upptagande af flera nya land, och genom utsändandet af förut i trädgårdarne saknade svenska, isynnerhet lappska, frön träd i förbindelse med de förnämsta utländska botaniska trädgårdar, var hans lifligaste önskan att få till sitt biträde direktör *Müller*, hvilken han redan lärt känna och värdera under hans tjänstgöring derstädes som orangör. Men ordinarie trädgårdsmä-

starelönen var så ringa, att *Müller* icke kunde emottaga platsen förr än det lyckats af Akademiens styrelse utverka åt honom ett personelt årligt anslag af ytterligare 300 R:dr B:co samt fri bostad. *Müller* tillträdde sin befattning som Akademiens Örtgårdsmästare 1852, och har sedan oafbrutet den innerligaste harmoni och samverkan egt rum mellan honom och præfekten; ett förhållande, som ej är det vanliga vid Europas botaniska trädgårdar. *Müller* anmärkte träffande, att orsaken härtill ligger deruti, att præfekten vill vara trädgårdsmästare och denne botanist. Men i Upsala eger en bestämd fördelning af göromålen dem emellan rum, så att præfektens åliggande är och bör alltid vara, att besörja hela correspondensen med botaniska trädgårdar, införskrifva alla för trädgården behöfliga växter och frön, redigera katalogen för fröutbyte, bestämma växterna och uppgöra klaven för deras systematiska ordnande. Trädgårdsmästaren deremot har att sköta trädgårdens hela ekonomi och inventarier, leda allt arbete i densamma, uppdraga och vårda alla införskrifna frön och växter, insamla alla frön såväl för trädgårdens eget behof samt för utbyte, samt katalogisera de i trädgården befintliga växter. I alla dessa sina åligganden var *Müller* ständigt outtröttlig, och hafva under hans tillsyn 4 stora, nu blomsterprydda växtland blifvit upptagna. Men *Müller* egde derjemte vidsträckt botaniska kunskaper; utom den Estetiska Botaniken intresserade han sig isynnerhet för morfologiska och biologiska observationer, samt i allmänhet för stora generella frågor, mindre för den speciella botaniken. Med den ädlaste karakter, filantrop i ordets vackraste bemärkelse, förenade han en ovanlig liflighet, ett högt utbildadt estetiskt sinne, hvarom hans "*Tafelur Naturlifvet*" och flera smärre uppsatser vittna, och poetiskt snille, (i förening med sin fru har han utgifvit en samling tyska poemer), hvaraf denna fruktbarhet på idéer, dem han aldrig hann fullkomligt utföra. Men måste förvånas öfver hans rastlösa skriftställareverksamhet, som, ehuru en trädgård af det omfång, som Upsalas, uteslutande kräfvat sin man, satte honom i stand att icke blott i en mängd svenska tidskrifter, utan äfven i Otto's Garten-Zeitung, Regels Garten-Flora m. fl., författa talrika uppsatser, att ej nämna de större, välkända arbeten i hortikultur, han på svenska

språket utgifvit. Han täflade äfven om det stora Demidoffska priset i anledning af Galesios lära om växtindividen, och ehuru hans afhandling icke vann detsamma, yttrade sig dock commissionen fördelaktigt om hans svar derpå. Det finnes tryckt i Otto's Garten-Zeitung. Genom sin utmärkta välvilja åtog han sig ytterligare en mängd, mest lönlösa befattningar, som åt honom uppdrogos, såsom anläggandet af Hushållssällskapets trädskola, hvarför Hushållssällskapet såväl med afseende på hans nit härvid, som på hans förtjenster om hortikulturen i allmänhet tilldelade honom sin stora guldmedalj; ledningen af planteringarne kring staden; undervisningen i trädgårdsskötsel för folkskolelärare-eleverna, och dessutom äfven befattningar af mera enskilt art. Han skötte äfven en ganska vidsträckt correspondens, icke blott med de utmärktaste hortikulturens idkare, som ofta rådfrågade honom, utan tillika med de flesta inhemska belletrister. Till flera arbeten af denna art har han lemnat bidrag. Genom allt detta tillvann han sig allas kärlek, och få torde vid sin bortgång efterlemnna så många uppriktigt sörjande vänner som *D. Müller*, hvilken så plötsligt borttrycktes från sin verksamhet, sin djupt sörjande maka och tvenne fosterbarn den 18 Sept. 1857, af den här härjande farsoten.

Den berömde botaniske resanden *E. Bourgeau* i Paris, som förut hemfört de skönaste samlingar från Spanien, Canarie-öarne o. s. v. har i år företagit en vetenskaplig resa till Rocky Mountains i N. Amerika, och som deras vegetation är både rik och i flera afseenden liknar Noriges (t. ex. *Artemisia Norvegica*), så blifva hans samlingar säkert af största intresse.

Strödda Underrättelser.

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinavians Flora.

Lonicera Xylosteum L. Uddevalla vid Kristinedal.

Dentaria bulbifera L. Uddevalla vid Kristinedal.

Alyssum incanum L. Uddevalla, Kasens Nabb möjligen tillfällig.

Melandrium noctiflorum Fr. Uddevalla, Kuröd.

Potentilla norvegica L. Uddevalla, Gustafsberg.

Spiraea Ulmaria L. *denudata* (Presl.) Uddevalla flerest.

Andromeda polifolia L. Uddevalla flerest.

Atriplex prostrata Bouch. Uddevalla, Sunningen.

Lycopodium inundatum L. Uddevalla, Stadstorfossen.

— *annotinum* L. *alpestre* Hn Jemtl., Åreskutan.

Ofvanstående uppgift på växtlokaler är meddelad af Herr T. O. B. N. Krook.

Herr Candidat S. O. Lindberg har godhetsfullt meddelat nedanstående af honom samlade anteckningar om nya växeställen för följande mossarter:

Hypnum riparium L. W.B. Skellefteå s:n, Krångforsen.

H. umbratum Hoffm. W.B. Skellefteå stad, Falkberget.

H. alopecurum L. Kring Stockholm flerest.

H. trifarium W.M. Herjedalen, Skarffjellet (*Fristedt*).

H. arcticum Somf. Herjedalen, Hamrafjell (*Fristedt*).

H. dimorphum Brid. Upsala, Waksala kyrka; Medelpad, Sundsvall; Herjed. Helagsfjellen (*Fristedt*).

H. catenulatum Brid. Dal. Osmundsberget; Herjed. Ulfberget vid Wiken (*Fristedt*).

H. plumosum L. W.B. Skellefteå s:n, Krångforsen.

H. brevirostre Ehrh. Sthlm, Sicklaön flerest.

H. Oakesii Sulliv. (= *H. fimbriatum* Hartm.) Herjed. Haftorsstöten, Ramansberget, Skarffjellet m. fl. st. (*Fristedt*).

H. Halleri Sw. Herjed. Axhögen och St. Midtåkläppen. (*Fristedt*).

H. stellatum Schreb. Herjed. Ulfberget vid Wiken (*Fristedt*).

H. Sommerfeltii Myr. W.B. Skellefteå s:n, Krångforsen.

H. commutatum H. Herjed. Tvärån i öfre Ljusnedalen och Axhögen (*Fristedt*); N. Salten, Soelvaagtind (*A. Drake*).

H. badium Hartm. Dal. Grycksbo; W.B. Skellefteå stad, Falkberget; Helagsfjellen och Haftorsstöten (*Fristedt*).

H. curvifolium Hamp. (non. H.!) W.B. Skellefteå s:n, Krångforsen.

H. protuberans Brid. Werml. (*Wahlenberg*); Hels. Hudiksvall.

H. fastigiatum Brid. Herjed. Wemdalen (*Fristedt*).

Leskea chrysea Hornsch. Herjed. Axhögen och Ramansberget (*Fristedt*).

L. intricata Hartm. Herjed. Ramansberget (*Fristedt*).

L. tenella Schimp. Herjed. Ramansberget (*Fristedt*).

Leucodon sciuroides Schwægr. Norrköping med utvecklade frukter (*C. F. Nyman*).

Fontinalis hypnoides Hartm. Marstrand, Härholmen (*J. Bergman*); Dal. (*Swartz*); Thorsångs s:n, Storsund (*G. W. Sundén*), endast steril.

- Mnium cinclidioides* Blytt. W.B. Skellefteå och Norsjö s:n
flerest.; N. Saltdalen (*A. Drake*).
- M. subglobosum* Br. & Sch. Herjed. Ljusneelfvens källor
(*Fristedt*).
- M. affine* Brid. W.B. Skellefteå stad, Falkberget.
- M. — — var. elatum* Sthlm: Sandsjön.
- M. hornum* H. W.B. Skellefteå och Norsjö s:n flerst. liksom
- M. stellare* H.
- Timmia megapolitana* H. Herjed. flerest. (*Fristedt*). N. Sal-
ten, Soelwaagtind (*A. Drake*).
- Bryum acuminatum* Br. & Sch. Herjed. Ösjökläppen (*Fri-
stedt*).
- B. pseudotriquetrum* H. var. *cavifolium*. Gottl. Fläringe s:n
(*Stud. Cleve*); Sthlm, Uggelvikén; Upsala, Witulfsberg
(*Wahlenberg*).
- B. alpinum* L. Medelp. Sundsvall.
- B. arcticum* Br. & Sch. Herjed. Skarffjellet (*Fristedt*).
- B. purpurascens* Br. & Sch. Herjed. Ljusneelfvens källor
(*Fristedt*).
- B. uliginosum* Br. & Sch. Sthlm: Gangsätra (ej Källtorp).
- B. lacustre* Brid. Torneå Lappm. Jukkasjärvi (*Fristedt* och
Björnström).
- B. cyclophyllum* Schwægr. W.B. Skellefteå och Norsjö s:n
flerest.
- B. Zierii* Dicks. Herjed. Tvärån i öfre Ljusnedalen (*Fri-
stedt*).
- Dissodon splachnoides* Grev. W.B. Skellefteå s:n, Krång-
forsen.
- Orthotrichum diaphanum* Schrad. Sthlm, Kastellholmen.
- O. gymnostomum* Br. & Sch. Upsala på pilar vid Invalid-
huset.
- O. Sturmii* Hornsch. Sthlm, Skarpneck.
- Zygodon viridissimus* Brid. Kring Sthlm ej sällsynt, men
alltid på sten.
- Encalypta streptocarpa* H. Sthlm flerest.
- Grimmia incurva* Schwægr. Kring Sthlm allmän, men yt-
terst sällsynt med frukt; Upsala, Gottsunda; Werm.
Philipstad (*N. C. Kindberg*).
- G. obtusa* Schwægr. Herjed. Helagsjellen (*Fristedt*).
- G. montana* Br. & Sch. Herjed. Ulberget vid Wiken (*Fri-
stedt*).
- G. unicolor* Grev. Upsala, Lassby backar ymnig, men högst
sparsamt fruktbarande; Medelp. Sundsvall steril.
- Rhacomitrium ellipticum* Br. & Sch.

Anm. All i Sverige samlad s. k. *R. ellipticum* är enl. Rob. Hos
och mina egna undersökningar endast en hårlös form af *Grimmia
commutata*, hvilket redan Myrin insåg, då han i sitt Suppl. Fl.

Ups. kallade denna mossa *Dicranum ovale* β *politum*, ehuru hans anförda synonymer äro falska, och hvilket Schimper stadfäst.

- R. protensum* Al. Br. Kring Sthlm flerest.
- Tortula convoluta* Sw. Helsingl. Hudiksvall; W.B. Skellefteå kyrkogård.
- Trichostomum fragile* C. Müll. Herjed. Hamrafjellet (*Thedenius*).
- T. rigidulum* Sm. Sthlm, St. Essingen.
- Dicranum robustum* Blytt. Gottl. Hultugns i Bunge s:n i kärr! (*Wahlenberg*); W.B. Skellefteå och Norsjö s:nr.
- D. undulatum* Ehrh. W.B. Skellefteå stad, Falkberget.
- D. majus* Turn. W.B. Skellefteå och Norsjö s:nr flerest.
- D. palustre* Brid. Gottl. Fläringe (*Stud. Cleve*); Helsingl. Hudiksvall; W.B. Skellefteå och Norsjö s:nr flerest.
- Anm. Hos denna art (vid Upsala: Witulfsberg) och *D. Schrader* (vid Sthlm: Nacka) har lyckats mig att finna honorganer. De likna den hos *D. undulatum* d. v. s. de äro mycket små, knoppformiga och sitta dolda i honplantans rotludd på en liten gren, som är antingen enkel eller förgrenad, och i detta sednare fall uppbär flera hanknoppar, med föga talrika antheridier och paraphyser.
- D. flagellare* H. Sthlm (*Schimper*); Werml. Råda s:n, Risäter (*Wahlenberg*).
- D. longifolium* Ehrh. Hels. Hudiksvall; Medelp. Sundsvall; W.B. Skellefteå och Norsjö s:nr flerest.; Herjed. Funnäs-dalen och Ulfberget vid Wiken (*Fristedt*).
- D. falcatum* H. Herjed. Helagsfjellen (*Fristedt*).
- D. Homanni* Boeck. Herjed. Rutstöten (*Fristedt*).
- D. enerve* Thed. N. Salten, Soelvaagtind (*A. Drake*).
- D. squarrosum* Schrad. Werml. Ny s:n, Kyrkebol (*N. C. Kindberg*).
- D. fulvellum* Sm. Herjed. (*Thedenius*); N. Salten, Soelvaagtind (*A. Drake*).
- Octodiceras Julianum* Brid. Ö.G. W. Hargs s:n, Borgsjön på klippor under vatten (*H. von Post*).
- Weissia Schisti* Schwægr. Medelp. Sundsvall.
- Gymnostomum tortile* Schwægr. Sthlm, Marieberg och St. Essingen.
- Stylostegium cæspiticium* Br. & Sch. Herjed. Axhögen och Ramansberget (*Fristedt*).
-
- Sphagnum compactum* Brid. W.B. Norsjö s:n; Herjed. Funnäs-dalen och Helagsfjellen (*Fristedt*).
- S. squarrosum* Pers. *squarrosulum Lesqu. Sthlm, Gångsätra; Westmanl. Loka (*Hamnström*); Ångermanl. (*Fristedt*); W.B. Norsjö s:n.

- S. subsecundum* N. v. E. Sthlm flerest.; Westmanl. Loka (Hamnström).
S. — — *contortum Schultz. Sthlm flerest.; W.B. Skellefteå och Norsjö s:n flerest.
S. cuspidatum Ehrh. W.B. Norsjö s:n Granbergs träsk liksom
S. — — var. fluitans (= *S. laxifolium* C. Müll.)

Sarcoscyphus Funckii N. v. Es. W.B. Skellefteå s:n, Krångforsen.

Plagiochila interrupta N. v. Es. Sthlm, Skarpneck vid Kala berget.

Scapania subalpina N. v. Es. Dal. Grycksbo.

Jungermannia taxifolia Wahlenb. Sthlm, St. Essingen.

J. cordifolia Hook. Herjed. mellan Funnäsdalen och Långå (Fristedt).

J. pumila With. Dal. Grycksbo; Herjed. Halagsfjellen (Fristedt).

J. Flörkii Will. Herjed. Funnäsdalen, Rutstöten och Helagsfjellen (Fristedt) N. Salten, Soelvaagtind (*A. Drake*).

J. laxifolia Hook. N. mellan Stufdalen och Haftorsstöten (Fristedt).

Liochlena lancif. N. v. Es. Herjed. Hamrafjellet (Fristedt).

Lophocolea minor N. v. Es. Sthm, Djurgården (*Stud. Cleve*).

Chiloscyphus pallescens N. v. Es. Haga ruiner.

Radula physoloba Mont. (= *R. aquilegia* Tayl.)

Anm. I suppl. till Syn. Hesat. anmärkes att dessa arter äro synonyma, hvarföre de sammanslås under det äldre namnet.

Fruillania fragilifolia Tayl. Söderm. Hölö s:n, Lida (*Stud. Dalman*); Werml. (*N. C. Kindberg*).

Stauteria alpina N. v. Es. Herjed. St. Midtåkläppen och Axhögen (Fristedt).

— Läran om växternas hybrider gör hastiga framsteg. I Botanische Zeitung för 1857 *M* 30 finnes en förteckning af W. Lasch på de i trakten af Driesen vildt växande bastard-växter; vi vilja omnämna några af dessa förmenta hybrida former och öfverlemnna åt tidskriftens läsare att afgöra hvad trovärdighet man kan sätta till dessa uppgifter. Så uppgifves *Rumex maximus* Schreb. vara hybrid af *R. Hydrolapathum* Huds. och *R. obtusifolius* L., *Mentha gentilis* L. och *M. sativa* L. af *M. aquatica* L. och *arvensis* L., *Utricularia intermedia* L. och *U. neglecta* Lehm. af *U. vulgaris* L. och *minor* L., *Pyrola media* Sm. af *P. minor* L. och *rotundifolia* L., *Picris hieracioides* L. af *Leontodon hispidus* L. och *Hieracium boreale*, *Stellaria crassifolia* Ehrh. af *S. graminea* L. och *Alsine Hoffm.*, *Arabis hirsuta* Scop. och *A. Gerardi* Bess. af *Turritis glabra* L. och *Arabis arenosa* Scop., *Pulsatilla vulgaris* Mill. af *P. pratensis* Mill. och *P. patens* M. m. m.